

Biotheek Netknipsels #93 – 9 december 2004

Afgelopen weekend (en de week voordien) hield de publieksbeurs Kokerello ons in de ban. De Biotheek had er een druk bezochte infostand. Heel wat bezoekers toonden zich geïnteresseerd in biovoeding. Verschillende biobedrijven hadden ons gul heerlijke producten meegegeven en de bezoekers ontdekten niet alleen de smaak van bio maar ook de Biotheek. De Biotheek Netknipsels van vorige week werd door de drukte opzij geschoven. Daarom nu een extra 'dik' nummer. Proef ervan!

Hartelijke groet,

Petra Tas
Projectcoördinator de Biotheek

In dit nummer:

NATIONAAL

Colruyt opent derde biologische supermarkt
'Op vlak van bio is België een ontwikkelingsland'
Bio en GGO: samenlevingscontract of schijnhuwelijk?
Promotiemateriaal rond de Smaakacademie van Vlam
Label voor schoon speelgoed
GGO's: Landbouwers voor voldoende hoge tolerantiedrempels zaad
Gepensioneerde biokippen te koop in Meerhout
Syngenta stopt GGO-veldproeven in Europa
Meer vee met verdacht veel natuurlijke hormonen

INTERNATIONAAL

Biologische landbouw wereldwijd
Gelderland wil biologische schoolmelk promoten
Afmesten afgemolken biologische koeien kan lonen
Bastiaansen introduceert voorverpakt kaasconcept
UK - Prijsoorlogen eisen tol biologische productie
D - De beste Duitse bio-aardappels
D - Duitsland neemt strenge ggo-wet aan
Tsjechië – oprichting bio-instituut
Costa Rica - Fiesta Agroecológica – Feest voor biologische landbouw
VS - Markt voor biologische producten VS groeit met 20% per jaar

NATIONAAL

Colruyt opent derde biologische supermarkt

Colruyt opent woensdag haar derde biologische supermarkt, Bio-Planet in Dilbeek. Er waren al Bio-Planet-vestigingen in Kortrijk en Gent. In totaal wil de groep 15 tot 20 biowinkels openen in ons land. "Bio-Planet tekende de afgelopen 12 maanden een groei op van 25 procent", laat Colruyt optekenen in Het Laatste Nieuws.

Zowel het aantal klanten stijgt, als de gemiddelde aankoop per klant. "Misschien snoepen we wel wat klanten af van de natuurwinkels, maar we sturen er zeker ook terug vanwege de laagdrempeligheid van een warenhuis voor nieuwe bioklanten", luidt het.

Ook in de Colruyt-winkels doen bioproducten het zeer goed. "Dit jaar boeken we voor de bioproducten een groei van 19 procent, tegenover een globale groei van 16 procent. Eén op drie klanten legt elke week bioproducten in zijn karretje. De toppers zijn fruit en groenten, zuivel en vlees".

Bij GB boert bio daarentegen niet zo goed. Geneviève Bruynseels: "Sinds 2 jaar is hun aandeel gestagneerd op 1% van onze totale omzet".

bron: www.vilt.be, 08/12/2004

‘Op vlak van bio is België een ontwikkelingsland’

De biologische landbouw in Vlaanderen heeft het niet onder de markt. Het aantal gangbare telers dat de jongste jaren omschakelde naar de biosector is op één hand te tellen en de consumptie van bioproducten stagneert. Misschien heeft de maatschappij de dioxines verteerd en de groene gedachten voor een groot stuk ingeslikt? Of is er meer aan de hand? In het Nederlandse Kruiningen staken we ons licht op bij de 41-jarige ketenmanager Kees Rijnhout die bij onze noorderburen waakt over de dynamiek van de biosector. “De Nederlandse supermarkten realiseren in 2007 vijf procent van hun omzet via biologische landbouwproducten. Zeker weten”. Hollandse bluf?

Ondanks de economische malaise en de ongemeen harde prijzenslag onder de supermarktketens steeg in het eerste kwartaal van dit jaar de omzet van biologische voeding in grootwarenhuizen met vier procent in vergelijking met dezelfde periode van 2003. Meer supermarkten verkopen een breder assortiment aan biologische producten. Bovendien krijgen biologische producten in de winkelrekken gewoon meer aandacht. Aldi verkoopt nu ook biologische druiven en Albert Heijn scoort met biologische vleeswaren. Dit zijn maar enkele berichten op de campagnewebsite van de Nederlandse Task Force voor de biolandbouw.

Geen klein grut

Met geitenwollen sokken heeft dit verhaal niks meer te maken. Dat blijkt. Wanneer we de parking van Rijnhout Onion Products opdraaien, bevinden we ons op een ordinair industrieterrein waar alleen een verloren geparkeerde tractor de nabijheid van agrarische ondernemers doet vermoeden. Het bedrijf van Kees Rijnhout is niet bepaald doordeweeks: op jaarbasis laat hij in Kruiningen dertig miljoen kilo uien verwerken. De onderneming is de grootste Europese uienverwerker. Van de 300 ha die Rijnhout onder contract laat oogsten, bevinden zich 100 ha in Vlaanderen. In Engeland slijt het bedrijf vooral uiringen en zopas heeft Rijnhout een overeenkomst met Delhaize op zak voor de afzet van gefruite uitjes. Niet dat het allemaal zoveel met bio te maken heeft. Slechts vier procent van de uien vertrekt als biologisch product naar ondermeer IKEA-vestigingen. “Maar dat heeft niets met mijn functie van ketenmanager te maken”, verduidelijkt hij.

De holding van Rijnhout bevat verder nog een ijsfabriek en een transportbedrijf. “Ik ben eigenaar van al die bedrijven, maar op papier moei ik me niet teveel met de gang van zaken”, klinkt het. Voor iemand die op 18-jarige leeftijd van school werd gestuurd en meteen naar Koeweit trok om er te gaan ondernemen, heeft de flamboyante zakenman het ver geschopt. Op

zijn visitekaartje staan vooral succesvolle overnames van bedrijven in ademnood. Eens ze opnieuw op toerental waren, deed Rijnhout die bedrijven van de hand. Net toen de gepatenteerde crisismanager de zakelijke mallemolen wilde vertragen, liep hij Uli Schnier tegen het lijf. Als voorzitter van de biologische Task Force strikte de topman uit de distributiesector Rijnhout als ketenmanager. “Ik vond de tijd rijp om de maatschappij wat terug te geven”, zegt Rijnhout. “Ik heb altijd wel iets gevoeld voor bio. Met plezier stel ik mijn ervaring ter beschikking van de sector zodat structurele problemen opgelost raken. Vandaag verdeel ik mijn tijd tussen mijn holding en mijn functie als ketenmanager in de Task Force”.

5 procent tegen 2007

Die Task Force kan de knowhow en ervaring van zijn toplui best gebruiken. In 2001 werd de “doe-club” in het leven geroepen om een convenant tussen overheid, landbouworganisaties, banken en NGO's uit te voeren. In die overeenkomst stond het streefdoel om tegen 2004 een omzet van vijf procent bio te bereiken bij de Nederlandse supermarktketens. De termijn is intussen verstreken en in die periode is het aandeel gestegen van 1,7 naar 2,2 procent. Maar de vijf procent is dus nog ver weg. De inlandse consumptie kan het aanbod van de Nederlandse bioboeren voorlopig niet bijbenen. “Voor onze Task Force komt het er in de eerste plaats op aan om de verkoop in eigen land te stimuleren”, verklaart Rijnhout. “We verwachten immers dat een aantal exportmarkten voor bioproducten de komende jaren eerder zullen krimpen omdat biologische producten steeds meer geassocieerd worden met een lokaal verweven landbouwmodel. Dat geldt bijvoorbeeld in Engeland en Italië”.

Maar waarom werd de doelstelling van de convenant niet gehaald? “De eerste twee jaren waren een inrijperiode”, moet Rijnhout toegeven. Daarom geven de ondertekenaars van het convenant aan de Task Force drie jaar extra de tijd om het objectief alsnog te bereiken. “Het lijkt geen twijfel dat we die vijf procent realiseren tegen 2007. We gaan de komende maanden nog een aantal goeie ideeën introduceren in de Nederlandse supermarkten”, klinkt de ketenmanager zelfverzekerd. Over die ideeën zelf is hij bijzonder karig met commentaar. Maar nu al legt bijna de helft van de grootwarenhuizen enkel nog biologische venkel, knolselder, koolraap, pompoen, knolraap, witte en rode kool in zijn winkelrekken. Zo knappen de consumenten niet af op het prijsverschil tussen bio en gangbaar. “Helaas profileren de winkelketens zich nog onvoldoende met dit engagement”, sakkert Rijnhout. “Te midden van de prijzenoorlog hebben ze schrik om hun consumenten uit te leggen dat ze voor die zeven producten niet meer kunnen kiezen voor het goedkopere gangbare product. Veel meer nog dan in Vlaanderen is de Nederlandse markt erg prijsgevoelig”.

Biologisch eigenlijk heel logisch

Toch klaagt de ketenmanager niet over de kritische burger die als consument steevast zou kiezen voor het goedkoopste product. “Het is onze taak om de mensen uit te leggen waarom hij meer betaalt voor biologische producten. Met voorlichtingsacties leggen we uit dat bioproducten een intrinsieke meerwaarde bieden. Ook al is dat niet altijd makkelijk omdat Nederland niet bepaald uitblinkt door een hoogstaande eetcultuur”. Momenteel lopen drie TV-spots die dat euvel moeten compenseren met de boodschap ‘biologisch eigenlijk heel logisch’. De campagne wordt doorgetrokken naar de verkooppunten en de twee meest populaire en sexy actrices van Nederland laten zich wel eens gebruiken om de biologische landbouwproducten een ‘normaal’ imago op te spelen. “Het is een heel moderne campagne waarmee de biologische sector uit het alternatieve circuit breekt”, legt Rijnhout uit. Opmerkelijk is het financieringsmechanisme: de Nederlandse overheid investeert zwaar in de campagnes. En voor elke euro promotiesteun legt de Task Force er nog eens twee euro bij. “Het komt er op neer dat ook de supermarktketens een flinke bijdrage leveren aan de campagnes. Vanwege de telers is er eigenlijk geen substantiële inbreng”.

Op regelmatige tijdstippen stemt de Task Force zijn violen met de biotelers. Dan wordt er ook wel eens gepraat over de efficiëntie in de biologische keten. Kwestie van geen overbodige kosten te maken, hetgeen de kloof met de gangbare prijzen tot een minimum moet beperken. “Het aantal biologische boeren is ook in Nederland de jongste jaren afgenomen. Vooral in de vleessector waren teveel telers met te steile verwachtingen na de voedselcrisissen omgeschakeld

naar bio”, vertelt Rijnhout. “Daartegenover staat dat de productievolumes fors zijn toegenomen waardoor schaalvoordelen ontstaan. Omdat we er bij supermarkten op aandringen dat ze voor een aantal producten enkel nog bio aankopen, kunnen we ook besparen op de verpakking die in de andere gevallen de biologische producten moet onderscheiden van gangbare bulkproducten”.

”Erg geschrokken”

Eind oktober maakte Rijnhout voor het eerst kennis met de biologische landbouw in Vlaanderen tijdens een studiedag die peilde naar de slaagkansen voor grensoverschrijdende samenwerking. De kennismaking draaide uit op een ontzuivering. Terwijl de Nederlandse overheid jaarlijks ruim twintig miljoen euro investeert in de biologische landbouw, moet de Vlaamse biosector het stellen met een ondersteuning van nauwelijks één miljoen. “Wie niet investeert, moet ook geen hoog verwachtingspatroon koesteren”, luidt de nuchtere analyse. “Wat me nog het meest verbaasde, is dat in Vlaanderen geen gegevens beschikbaar zijn over de verkoop van biologische producten. In Nederland weten we dat perfect via een scannersysteem. Die informatie is van vitaal belang voor de werking van onze Task Force. Sorry hoor, maar ik vrees dat de biologische landbouw in Vlaanderen nog onderontwikkeld is”.

bron: www.vilt.be, 06/12/2004

Bio en GGO: samenlevingscontract of schijnhuwelijk?

De voorbije zes jaar rustte in de EU een moratorium op de goedkeuring van nieuwe genetisch gemodificeerde organismen (GGO) voor commerciële doeleinden. Na verhitte en vaak oeverloze discussies heeft de Europese wetgever onlangs de poort weer geopend voor het commercialiseren en telen van nieuwe transgene plantenrassen. Al blijft wel het principe overeind dat zowel consumenten als producenten vrij moeten kunnen kiezen of ze met GGO's te maken willen hebben. Daartoe dient een speciale regelgeving met bijzondere aandacht voor de etikettering, traceerbaarheid en ook voor de bioveiligheid. Omdat het te verwachten is dat ook onze regio op middellange termijn transgene gewassen in de ogen kijkt, dringt de vraag zich de komende weken en maanden op hoe Vlaanderen de coëxistentie van veilig bevonden transgene en niet-transgene gewassen wil regelen. Want deze hete aardappel heeft Europa doorgeschoven naar de lidstaten.

De Europese verordening EG 1830/2003 over genetisch gemodificeerde voedingsmiddelen en diervoeders laat de lidstaten alvast toe om passende maatregelen te nemen om de onbedoelde aanwezigheid van GG-materiaal in andere producten te voorkomen. Er is ook sprake van een tolerantiedrempel van 0,9 procent per ingrediënt voor de onbedoelde en technisch niet te voorkomen vermenging van transgeen materiaal in voedingsmiddelen en diervoeders. Na jarenlang debatteren ligt de norm voor zaaizaden nog niet vast, maar allicht komt die tussen de 0,3 en 0,5 procent te liggen. Zaaizaden zijn de eerste schakel in het productieproces en verdienen een extra strenge norm om te beletten dat de totale vermenging stroomafwaarts de 0,9 procent niet overschrijdt.

In de biologische landbouwsector breekt men zich het hoofd over deze materie. De Europese verordeningen over de biologische productiewijze verbieden categoriek het gebruik van transgene gewassen tijdens het teelt- en productieproces. In sommige landen pleit de biologische sector voor de nultolerantie, in andere landen ziet de sector in dat een absolute afwezigheid van onbedoelde vermenging een illusie is. Momenteel voorziet de Europese wetgever een *de minimis* drempelwaarde voor onvermijdelijke contaminatie. Wellicht komt er straks een tolerantiedrempel tussen 0,1 en 0,9 procent, wetende dat 0,1 procent de quantificatielimiet is. In alle gevallen geldt dat bij een overschrijding van de drempels een aanduiding er op moet wijzen dat het product GG-ingrediënten bevat.

Bronnen van onbedoelde vermenging

In de praktijk blijkt het naast elkaar bestaan van de verschillende landbouwsystemen geen eenvoudige klus. Uitgezonderd de serreteelt, pronken alle teelten in open lucht. In bloeiende

gewassen is de verspreiding van stuifmeel naar omliggende percelen nu eenmaal onvermijdelijk. Die stuifmeeloverdracht gebeurt zowel tijdens de zaadproductie als de teelt zelf en dus is het van erg groot belang om al bij de zaadproductie gepaste maatregelen te nemen. In mindere mate kan de vermenging ook gebeuren door overgedragen stuifmeel tussen verwilderde populaties en kruisbare wilde varianten. Bijvoorbeeld koolzaad is een gewas met wilde varianten. Indien er genenuitwisseling plaatsvindt tussen het gewas en de wilde populatie, dan kan die laatste het jaar nadien tijdens zijn bloei een extra donor zijn van ongewenste genen.

Een ander risico vormen de zaden en andere plantendelen die na de oogst op het veld achterblijven en eventueel gedurende meerdere jaren in de bodem overleven. Als hieruit later planten ontstaan, kunnen ze in een volggewas van de rotatie terechtkomen. En als ze ook nog beginnen te bloeien... Het spreekt vanzelf dat de betere boeren en tuinders er alles aan doen om de zogeheten opslag uit voorgaande teelten zoveel mogelijk te vermijden. Maar wat met de landbouwmachines die vol zaden en knollen van veld naar perceel hollen en wat met de zaden en plantendelen die achterblijven in vrachtwagens, scheepsruimten en treincontainers? Tijdens het transport kunnen zaden uit de container vallen, langs de weg kiemen en een nieuwe stuifmeelbron vormen. Al eens gelet op het verwilderd koolzaad langs de pechstrook en op de middenberm van bijvoorbeeld de E17?

Spannende relatie

De relatie tussen GGO en niet-GGO is moeilijk, maar er is geen ontsnappen aan. Volgens de EU-wetgeving mag niemand zich op zijn principes beroepen om andere productiewijzen te verhinderen. De stemmen die hier en daar reeds opgingen om welomschreven regio's GGO-vrij te verklaren, zijn dus strijdig met de Europese gedachte. Tenzij alle betrokkenen op vrijwillige basis instemmen met zo'n situatie. Anderzijds impliceert het instellen van tolerantiedrempels natuurlijk wel dat er teeltmaatregelen nodig zijn om de drempels te respecteren, dat een betrouwbaar controlesysteem de drempels bewaakt en dat een aansprakelijkheidsregeling wordt uitgewerkt om geschillen te regelen. Op dit vlak laat de EU het initiatief aan de diverse lidstaten. De kritiek dat verschillen in de regelgeving concurrentievervalsing in de hand zullen werken, is niet helemaal terecht. Uniforme regels zouden onrecht doen aan de grote verschillen tussen lidstaten inzake geografie, teeltplanning en weersomstandigheden.

De Commissie is trouwens behulpzaam geweest door een aantal richtsnoeren te publiceren die de coëxistentie in de praktijk moeten vergemakkelijken. In de wereld van de zaaizaadproductie is al langer geweten dat de pollenoverdracht afneemt met de afstand tussen bloeiende velden en door de aanwezigheid van fysieke barrières zoals bomenrijen of gebouwen. De overdracht is maximaal wanneer bloeiende velden in de baan van de overheersende windrichting liggen en wanneer er een volledige overlapping in bloeiperiode tussen aangrenzende teelten is.

Zaadproductie gebeurt echter op beperkte arealen en er is geen experimentele kennis voorhanden die aangeeft wat er gebeurt als pollenoverdracht op een substantieel deel van de landbouwoppervlakte een potentieel probleem is. Via veldexperimenten in combinatie met rekenmodellen trachten onderzoekers pollenoverdracht te voorspellen in functie van lokale omgevingsfactoren zoals het reliëf, het gewassenpatroon, de windrichting en dergelijke. In elk geval betekent coëxistentie dat telers en verwerkers van transgene en niet-transgene gewassen van elkanders bedoelingen op de hoogte moeten zijn. Buren moeten van elkaar weten wie op welk veld welk gewas teelt en zonodig moeten landbouwers de productie lokaliseren op percelen die voldoende ver van elkaar liggen. Telers moeten de geschiedenis van een veld kennen om de gevaren van opslag te kunnen inschatten. GG-rassen moeten tijdens het hele productie- en verwerkingsproces gescheiden blijven. Uiteraard kosten deze maatregelen extra moeite en geld. Bovendien gaat door coëxistentie een deel van de vrijheid in de productie en verwerking verloren, wat de hele bedrijfsvoering kan hypothekeren en zelfs de waarde van landbouwgrond kan beïnvloeden.

Gemodificeerde verzekeringen?

Om drempelwaarden te controleren, moet de vermenging met herhaalbare methoden kunnen gekwantificeerd worden. Momenteel zijn certificeerbare laboratoriumtechnieken in

ontwikkeling die gebruik maken van de moleculaire genetica. Het is immers de bedoeling de aanwezige hoeveelheid van het specifiek transgeen DNA in kaart te brengen. Makkelijker gezegd dan gedaan. Omdat het om zo'n kleine fracties gaat, is ook de bemonsteringstechniek van zaadpartijen, oogsten en verwerkte producten erg belangrijk. Ook op dit vlak is onderzoek aan de gang om gestandaardiseerde methoden uit te werken. Dat die controles andermaal extra kosten veroorzaken, spreekt vanzelf.

Zelfs indien producenten er alles aan doen om vermenging te beperken, is het mogelijk dat tolerantielimieten overschreden worden. Onvoorspelbare windturbulenties kunnen stuifmeel immers over onwaarschijnlijke afstanden meevoeren. Menselijke fouten zijn al evenmin te vermijden. In dergelijke gevallen dreigt een waardevermindering van hele oogsten. Een vangnet om onbedoelde schade te compenseren, is dus broodnodig. Maar geen enkele verzekeringsmaatschappij denkt eraan om dit risico verzekeraar te maken. Lidstaten die al wetgevend werk verricht of voorbereid hebben, gaan uit van het principe dat de nieuwste teeltmethode aansprakelijk is voor eventuele schade. In casu de transgene gewassen. Die landen willen een fonds oprichten met bijdragen uit de GGO-sector. Er zijn voorstellen die alleen bijdragen van telers van transgene gewassen voorzien, in andere teksten is sprake van gedeelde smart in de hele productie- en verwerkingsketen.

Conclusie: het zal nodig zijn om alle producenten te onderrichten over de eigenheden van transgene gewassen en van de geldende coëxistentieregeling. Duidelijk is dat er een soort meldingsplicht moet komen die inzicht geeft wie welke gewassen op welke percelen wil verbouwen. De telers zullen zich dan ook genoodzaakt zien met elkaar te overleggen over de afstemming van teeltplannen. Benieuwd hoe dit zich in de praktijk zal voltrekken.

Deze tekst is een herwerkte versie van de voordracht die **Yann Devos** en **Dirk Reheul** op vrijdag 3 december hielden aan de Gentse universiteit. Devos werkt voor het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid. Reheul doceert aan de faculteit van de bio-ingenieurswetenschappen van de Gentse universiteit.

bron: www.vilt.be, 06/12/2004

Promotiemateriaal rond de Smaakacademie van Vlam

Aan alle verkopers van Bioproducten

Er zijn nog **affiches en receptenfolders** (drie verschillende in een houder) in voorraad. Ze zijn gratis verkrijgbaar bij VLAM.

Neem hiertoe contact op met Valerie Debruycker via email: valerie.debruycker@vlam.be
of via fax naar: 02/510 63 31
of via de post naar: VLAM, Bio-, Hoeve- en Streekproducten, tav: Valerie De Bruycker,
Leuvenseplein 4, 1000 BRUSSEL

En hou de display alvast bij, want begin 2005 worden nieuwe recepten aangeboden.

bron: Vlam, 06/12/2004

Label voor schoon speelgoed

De federatie van de distributiesector Fedis werkt aan een BE-kwaliteitslabel voor speelgoed. BE staat voor biologisch en ethisch, en is een verwijzing naar het huidige kwaliteitslabel CE. Het speelgoed zal gemaakt zijn uit bijvoorbeeld duurzame houtsoorten en geproduceerd zijn in België of Europa. Daarmee wil Fedis de kritiek pareren dat veel producten uit Chinese sweatshops afkomstig zijn waar er met de arbeidsvoorwaarden een loopje genomen wordt.

Baudouin Velge van Fedis hoopt dat de winkeliers een plaats zullen vrijmaken in het assortiment voor artikelen met het BE-label. Fedis legt het voorstel voor aan minister van

consumentenzaken Freya Vanden Bossche (SP.A) en denkt dat het begin volgend jaar van kracht kan worden.

bron: Belga, 30/11/2004

GGO's: Landbouwers voor voldoende hoge tolerantiedrempels zaad

Het Comité van professionele landbouworganisaties van de Europese Unie (COPA, de 'Europese Boerenbond') heeft dinsdag gepleit voor een herstel van de drempelwaarden die momenteel overwogen worden door de Europese Commissie in verband met de toevallige aanwezigheid van GGO's (genetisch gemodificeerde organismen) in zaad.

De landbouworganisatie vindt dat de laatste tolerantiedrempels die door de Europese Commissie voorgesteld werden, te laag zijn. De drempels liggen nu op 0,3 procent voor koolzaad en voor maïs. Het COPA zegt dat ze het voorstel verkiest dat commissaris Byrne een jaar geleden heeft gedaan, namelijk 0,3 procent voor koolzaad en 0,5 procent voor maïs.

"De biologische en conventionele landbouwers zullen als eerste geraakt worden door een verlaging van de tolerantiedrempels, niet de landbouwers die GGO's gebruiken", vertelde Thor Kofoed dinsdag, de voorzitter van het COPA, die ervoor pleit dat de drempels op "wetenschappelijke en niet op politieke" basis vastgesteld zouden worden.

De Europese Commissie probeert al bijna drie jaar om drempels vast te leggen voor de "toevallige of technisch onvermijdelijke aanwezigheid" van GGO's in landbouwzaad.

In september dit jaar had de commissie een zoveelste keer haar beslissing uitgesteld. Er werd beslist om een studie te laten uitvoeren over de economische impact van de verschillende drempels. De resultaten van die studie worden volgend jaar verwacht.

De landbouworganisatie vraagt ook aan de Europese autoriteiten om een gemeenschappelijke reglementering uit te werken over het naast elkaar bestaan van traditionele en transgene landbouwculturen. De commissie had zich daar tot nu toe tegen verzet omdat ze er de voorkeur aan geeft dat lidstaten hun eigen regels kunnen bepalen.

Het COPA vreest te grote verschillen tussen de nationale reglementeringen. De organisatie heeft zich in dat opzicht fel gekant tegen de regelgeving die Duitsland net heeft aangenomen. Die wetgeving doet namelijk een beroep op de burgerlijke verantwoordelijkheid van de landbouwers die GGO's gebruiken, als traditionele of biologische velden besmet zouden worden.

"Die wetgeving wil de teelt met GGO's duur en dus onmogelijk maken. Ze heeft niet de bedoeling om het naast elkaar bestaan van verschillende teeltwijzen te verzekeren, maar gewoonweg om dat onmogelijk te maken", aldus de organisatie.

bron: Belga, 30/11/2004

Gepensioneerde biokippen te koop in Meerhout

Voor de vierde keer sinds de opening van de sociale werkplaats 't Nieuwe Hof in Meerhout worden 2.000 nieuwe leghennen aangevoerd voor de productie van biologische eieren. De huidige generatie scharrelkippen mag met pensioen. Geïnteresseerden kunnen tussen 6 en 20 december de kippen kopen tegen 2,5 euro per stuk.

Bioboerderij 't Nieuwe Hof behoort tot het tewerkstellingsproject De Sprong van de Geestelijke Gezondheidszorg Kempen. Om de zestig weken voert de boerderij 2.000 nieuwe leghennen aan. Het pluimvee dat er nu nog rondloopt, mag dus met pensioen. "De vervanging na dertien

maanden is nodig omdat de kippen na die periode in een grote groep gevoeliger worden voor ziektes. Maar dat maakt voor de koper niks uit", legt coördinator Luc Mertens uit.

Op bioboerderij 't Nieuwe Hof werken negen voltijdse laaggeschoolden samen met twee begeleiders en één coördinator. Geïnteresseerde kippenliefhebbers kunnen contact opnemen op tel 0496/22 10 36. Aan kopers wordt gevraagd zelf dozen mee te brengen om de kippen in te stoppen.

Bron: Gazet van Antwerpen, 30/11/2004

Syngenta stopt GGO-veldproeven in Europa

Syngenta gaat alle veldproeven met genetisch gemodificeerde gewassen in Europa stopzetten en overhevelen naar de Verenigde Staten. Als reden verwijst het veredelings- en agrochemiebedrijf aan de geringe publieke acceptatie en de strenge regelgeving in Europa. Eerder besloten ook Monsanto, DuPont en Bayer Cropscience om vergelijkbare redenen hun veldproeven in het Verenigd Koninkrijk stop te zetten.

Volgens Syngenta's onderzoeksdirecteur David Lawrence bezorgt Europa zichzelf schade door zijn sceptische houding ten aanzien van nieuwe technologieën. De kans bestaat dat Europa de GGO-boot mist en zo aan andere spelers, zoals Azië en de VS, de mogelijkheid laat om de regels van het spel te bepalen, zo luidt het.

Lawrence stelt vast dat het concern in 2003 nog maar 3 procent van de totale omzet van 6,6 miljard dollar haalde uit producten die op genetische modificatie zijn gebaseerd. In de uitgaven voor onderzoek ligt het aandeel wel hoger. Van het totale onderzoeksbudget van 727 miljoen dollar werd 454 miljoen aangewend voor gewasbeschermingsmiddelen, 127 miljoen voor traditionele veredeling en 146 miljoen voor biotechnologisch onderzoek.

Syngenta heeft wereldwijd 19.000 mensen in dienst waarvan bijna 5.000 zich bezig houden met onderzoek en productontwikkeling. Dat vindt voornamelijk plaats in Zwitserland, het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten.

Bron: SeedQuest / Agriholland, geknipt uit: www.vilt.be, 02/12/2004

Meer vee met verdacht veel natuurlijke hormonen

Vorig jaar tekenden hormonenjagers een plotse toename op van vee met verdacht veel 'natuurlijke' hormonen in het bloed. Tussen 1999 en 2002 steeg het aantal verdachte gevallen van 10 naar 17, vorig jaar ging dat in één klap naar 94. "Het ziet er naar uit dat hormonensputters ervan overtuigd raken dat hun synthetisch aangemaakte natuurlijke hormonen niet opspoorbaar zijn", zegt magistraat Johan Sabbe, coördinator van de hormonencel in De Morgen.

Klassieke groeihormonen zijn zowat verdwenen, zo blijkt uit het jongste rapport van de hormonencel. 49 bedrijven werden vorig jaar in ons land nog betrapt, met uitschieters in de provincies Luxemburg en West-Vlaanderen. De hormonensputters gooien het nu over een andere boeg. "Men spuit synthetisch aangemaakte natuurlijke hormonen in en prohormonen, stoffen die in de hersenen het signaal geven dat er een tekort is aan bepaalde hormonen. Het lichaam zal er dan meer produceren", aldus Sabbe.

Het probleem is dat niet bewezen kan worden of die stoffen ingespoten zijn. "In theorie kan het gewoon aan de stofwisseling van het dier liggen. Maar bij sommige bedrijven hebben we wel degelijk cocktails en flesjes gevonden met synthetisch aangemaakte hormonen". Nog een indicatie is de vaststelling dat de karkassen in de slachthuizen alsmaar dikker worden.

Desondanks is de hormonenjacht geen prioriteit meer voor de overheid. Dat is volgens Sabbe een stap terug. "Maar we proberen het nu anders aan te pakken. We leiden de lokale politie op zodat zij hun oor te luister kunnen leggen en ons informatie kunnen doorspelen".

bron: www.vilt.be, 04/12/2004

INTERNATIONAAL

Biologische landbouw wereldwijd

Wereldwijd bewerken bioboeren inmiddels meer dan 24 miljoen hectare gecertificeerd biologische landbouwgrond in honderd landen. De helft daarvan wordt benut voor zeer extensieve vleesproductie. In 2002 was de markt goed voor 18,4 miljard euro. En de toekomst is veelbelovend. Ook in Europa blijft de markt voor bioproducten groeien en neemt het areaal toe.

Het bioareaal is procentueel gezien in Europa het grootst. De top vijf bestaat onder meer uit Oostenrijk, Italië en Finland, landen waar het bioareaal in 2003 weer toenam tegenover 2002. In Europa wordt bijna 5,6 miljoen hectare biologisch bewerkt*. Dat is 3,5 procent van de Europese landbouwoppervlakte. Hoewel het aantal bioboeren is gedaald, is het areaal toegenomen. Groei is er vooral in Frankrijk (6 % groei), Spanje (9 % groei) en Groot-Brittannië (16,5% groei; de laatste tien jaar is het areaal er vertwintigvoudigd). Vlaanderen kent de afgelopen jaren geen groei en hangt met 0,56 procent bioareaal achteraan in Europa.

De totale gecertificeerde biolandbouwoppervlakte in Afrika is met ruim de helft toegenomen. In 2003 werd 320 000 hectare biologisch bewerkt. Het totaal niet-gecertificeerde biolandbouw zou nog veel hoger liggen. Het Aziatische bioareaal groeit gestaag, maar erg ongelijk in de hele regio. Bio situeert er zich vooral in China, Oekraïne, Indië, Israël en Indonesië. China heeft veruit het grootste groeipotentieel.

Australië telt meer dan 10 miljoen hectare biolandbouw. De oppervlaktegroei in Oceanië (Australië, Nieuw-Zeeland en enkele kleinere landen) is te danken aan de aanhoudende vraag vanuit Europa, Azië en Noord-Amerika. In Latijns-Amerika bewerken bioboeren 5,8 miljoen hectare. De traditionele landbouw leunt aan bij biologische teeltmethodes en omschakeling is dus niet moeilijk. Belangrijke biolanden zijn Costa Rica, Uruguay en Argentinië. Noord-Amerika heeft 1,5 miljoen hectare biolandbouw. Het areaal blijft min of meer gelijk, maar de markt groeit snel.

Europa en Noord-Amerika nemen samen 97 procent van de biologische markt voor hun rekening. In beide continenten zijn vooral de supermarkten belangrijke spelers. Noord-Amerika kent een groei van 12 procent. De biologische voeding is er het snelst groeiende segment uit de voedselverkoop. Een op drie Noord-Amerikanen koopt bio. In West-Europa merken we een groei van 7,8 procent. Duitsland, Groot-Brittannië, Frankrijk en Italië zijn de belangrijkste markten. Afgelopen zomer is Groot-Brittannië met een afzet van 1,1 miljard Britse pond de grootste afzetmarkt voor biologische producten binnen de EU geworden. De groei van de West-Europese markt vertraagt wel. Oorzaak is vooral het overaanbod zuivel en vlees.

In Azië zijn vooral gespecialiseerde natuurvoedingswinkels sterke groeiers. De markt groeit met vijftien procent en de verwachting is dat dat zo blijft. Japan heeft de grootste markt in Azië; de derde grootste markt van de wereld. Voor Oceanië is het moeilijk cijfers te berekenen omdat de gegevens beperkt zijn. Maar het continent kent en verwacht een gezonde groei. Het is erg exportgericht en vermarkt vooral via supermarkten. Export blijft ook groeien in Latijns-Amerika en Afrika.

Algemeen blijkt de gecertificeerde biomarkt in handen van de meest geïndustrialiseerde regio's; Noord-Amerika, Europa en Japan. Gecertificeerde producten zijn in de minder geïndustrialiseerde landen vooral –als niet volledig- gericht op export. Op de lokale markten in Afrika, Nieuw-Zeeland en de meeste Aziatische landen is bio bijna onbestaande. Al is de traditionele landbouwproductie in deze landen in de praktijk zeer vergelijkbaar met de biologische. Onderzoekers verwachten dat meer industrialisering ook de vraag naar gecertificeerd bio zou verhogen.

Bron: The World of Organic Agriculture – Statistics and Future Trends, februari 2004 en VOLT, februari 2004

* volgens SOEL. FiBL rekent 4,8 miljoen hectare

bron: Biotheek – Biovisie nr. 22, november 2004

Gelderland wil biologische schoolmelk promoten

In de provincie Gelderland wordt een project opgestart om het gebruik van biologische melk door scholen te stimuleren. Alle 950 basisscholen worden schriftelijk geïnformeerd over de mogelijkheden biologische schoolmelk te gebruiken bij het overblijven. De 100 scholen die al contact hebben met biologische bedrijven worden nagebeld om te zorgen dat zij de schoolmelk daarvan blijven betrekken. Biologische melk is 5 tot 6 cent per liter duurder.

Het project is geslaagd als minimaal 15 scholen mee gaan doen. In dat geval kunnen melkveebedrijven in Gelderland, die op de wachtlijst staan bij Vecozuivel, omschakelen naar biologisch. De totale kosten van het stimuleren van de afzet van biologische schoolmelk bedragen 43.650 euro. Vecozuivel, dat de biologische melk verwerkt en aan de school aanbiedt, draagt zelf 10.200 euro bij aan het project.

In Utrecht is al eerder een soortgelijk project uitgevoerd. Het aantal van vijftien scholen werd in die provincie ruimschoots gehaald. In Overijssel loopt op dit moment ook een actie om de biologische schoolmelk te promoten. Scholen kunnen deelnemen aan een proef van een maand.

bron: Stentor, geknipt uit: agriholland.nl, 09/12/2004

Afmesten afgemolken biologische koeien kan lonen

Biologische melkveehouders besteden vaak nog weinig aandacht aan het afmesten van hun afgemolken koeien. Er zijn echter wel degelijk mogelijkheden de classificatie en daarmee de opbrengst van uitstootkoeien te verbeteren. Dit blijkt uit onderzoek van Praktijkonderzoek van de Animal Sciences Group en het LEI in samenwerking met slachterij De Groene Weg en de vereniging van biologische melkveehouders de Natuurweide.

Er is in Nederland een overaanbod van biologisch rundvlees terwijl tegelijkertijd vlees wordt geïmporteerd. Een belangrijke reden hiervoor is dat de kwaliteit van het aanbod van Nederlandse slachtkoeien niet in overeenstemming is met de vraag. Biologisch rundvlees wordt relatief veel in de vorm van vleeslappen verkocht. Om die te produceren zijn dieren van minimaal classificatie R nodig. Deze zijn in Nederland weinig beschikbaar. Nederlandse koeien met een classificatie P+ of hoger worden vooral gebruikt voor de productie van gehakt en vleeswaren. Voor P- en P0 koeien wordt geen biologische toeslag meer betaald. In 2003 viel nog wel 11% van de aangeboden biologische koeien in deze klasse.

Joyce van Delen van Praktijkonderzoek analyseerde het aanbod van biologische koeien bij De Groene Weg in 2003. Het bleek dat het ras, de leeftijd en de lactatielengte van de dieren van invloed zijn op de classificatie. Dit zijn geen kenmerken die een veehouder eenvoudig kan veranderen. Op bedrijven die vergelijkbaar zijn qua ras, leeftijd en lactatielengte kwamen echter verschillen voor van 71 kilo in het slachtgewicht en 2,2 punten in de subklasse voor beveleedheid. Een Holsteinkoe die na twee maanden afmesten 30 kilo is toegenomen in het slachtgewicht en in classificatie is gestegen van P+ naar O0 wordt in deze periode ruim € 150,- meer waard, zo berekende de onderzoekster. Dat is een waardestijging van € 2,50 per dag. Veehouders zullen een inschatting moeten maken of dit opweegt tegen de extra kosten.

Naast het afmesten kan een veehouder de slachtopbrengst ook verhogen door bij de afvoer van koeien rekeningen te houden met het seizoenseffect van het prijsverloop. In januari liggen de prijzen het laagst en in de zomer het hoogst. Dubbeldoelrassen hebben gemiddeld een betere classificatie en dus een hogere slachtopbrengst dan Holstein Friesians.

Een folder met een samenvatting van de resultaten van het project is te bestellen bij het secretariaat van Natuurweide, dat is ondergebracht bij Agro Eco (tel: 0318 420405).

bron: Biofoon, geknipt uit agriholland.nl, 08/12/2004

Bastiaansen introduceert voorverpakt kaasconcept

In week 49 introduceert Bastiaansen, in samenwerking met groothandel Udea, zogenaamde Fresh Pack kaas. Voorverpakte kaas met prijssticker, dat oogt als vers verpakte kaas. Het concept is al enkele jaren breed doorgevoerd in het supermarktkanaal, maar tot op heden nog niet beschikbaar voor natuurvoedingswinkels. Bastiaansen en Udea willen het gemak van verse voorverpakte kaas nu ook voor de natuurvoedingswinkels bereikbaar maken. Voordeel dat beide bedrijven noemen is rendementsverhoging voor de winkelier door vermindering van de personeelskosten.

bron: biofood online, 30/11/2004

UK - Prijsoorlogen eisen tol biologische productie

Terwijl de afzet van biologische landbouwproducten in 2004 in het Verenigd Koninkrijk met 10% gegroeid is tot een totale waarde van 1,7 miljard euro, is tegelijkertijd het aantal hectaren land met biologische productie voor het tweede achtereenvolgende jaar gedaald. Een aantal ondernemers stapt alweer uit de biologische productie. Dat staat in een rapportage van de Soil Association (de certificerende instantie voor biologische landbouw) over de stand van zaken in de sector.

Het aantal hectare onder biologische productie is gedaald van 726.000 hectare in 2003 naar 688.000 hectare in 2004. Ook het aantal hectaren land dat gereedgemaakt wordt voor biologische landbouwproductie is gedaald: van 313.000 hectare in 2001 naar 197.000 hectare in 2003 en in 2004 tot 58.000 hectare. Het aantal geregistreerde biologische producenten is het afgelopen jaar voor het eerst gedaald en wel van 4.104 naar 3.995.

De Soil Association wijt deze trends aan de prijsoorlogen tussen de supermarktketens en in het bijzonder tussen Tesco en Asda. Volgens de Soil Association ondermijnen dergelijke prijsoorlogen de doelstelling van de regering, dat in 2010 70% van de VK-consumptie van biologische landbouwproducten van Britse bodem moet komen. Op dit moment wordt 56% van de behoefte aan biologische productie gedekt door importen.

In hun analyse zullen in het bijzonder de kleinere, gemengde bedrijven met biologische productie het loodje gaan leggen, wanneer zij hun kosten niet meer via de prijzen voor hun producten kunnen dekken. Dit soort bedrijven vormt volgens de Soil Association het fundament van de biologische productie in het VK. In dit verband wordt erop gewezen dat supermarkten 80% van de afzet in deze sector voor hun rekening nemen en daarmee onontbeerlijk zijn voor de groei en bloei van de sector. De groei van de omzet in 2004 met 16% langs de kanalen boerenwinkels, boeren-markten en de verkoop van groenten- en vleespakketten is hoopgevend, maar kan nooit de wezenlijke rol van supermarkten overnemen, aldus de Soil Association.

Ongeveer een kwart van de biologische producenten is gevestigd in het zuidwesten van Engeland. Volgens onderzoek van de Soil Association zijn de consumenten in dat gebied ook het meest geneigd biologische producten aan te schaffen.

Na de consumenten in het zuidwesten staan de (overigens als zuinig bekend staande) Schotten op de tweede plaats als het gaat om de aanschaf van biologische landbouwproducten. In dat gebied van het VK bevindt zich 55% van al het land dat biologisch wordt bewerkt (in totaal 7% van het landbouwareaal, tegen gemiddeld 4% in het VK). In Schotland daalde overigens het percentage land onder biologische productie met 10% in 2004, omdat voor een aantal grote boeren in de hoger gelegen gebieden het vijfjarige contract in het kader van het landbouwmilieubeleid afliep.

In Wales en Noord-Ierland nam het aantal hectaren het afgelopen jaar toe met respectievelijk 6 en 7%.

De afzet van plantaardige biologische productie nam in 2004 toe met 9%; gevogelte met 29%; lamsvlees met 8% (ondanks 15% geïmporteerd biologisch geproduceerd lamsvlees uit Nieuw-Zeeland); rundvlees met 23% en varkensvlees met 8% (terwijl 25% hiervan wordt geïmporteerd uit Duitsland en Nederland (bacon)).

Na een aantal jaren met overproductie van biologisch geproduceerde melk zal de biologische melkproductie naar verwachting verder dalen. Volgens de Organic Milk Suppliers Co-operative zouden 6 miljoen meer Britten biologisch geproduceerde melk willen drinken wanneer de voorziening met deze melk beter geregeld zou zijn.

bron: LBActualiteiten, agriholland.nl, 06/12/2004

D - De beste Duitse bio-aardappels

Dat zijn de Nicola en Nora. Volgens een Duitsonderzoek onder 18 biologische aardappelrassen gehouden in Nordrhein-Westfalen door de regionale landbouworganisatie. Agria stond als derde op het podium. Laura, Esprit, Bernadette en Triumph behaalden de laatste plaatsen. De aardappels waren afkomstig van bedrijven die al geruime tijd biologisch werken. Criteria waren o.a. smaak, kleur, vastheid en kookeigenschappen.

bron: biofood online, 30/11/2004

D - Duitsland neemt strenge ggo-wet aan

Het Duitse parlement heeft vorige week een omstreden wet aangenomen met strikte regels voor het verbouwen van genetisch gemodificeerde organismen (ggo's). De wet, die ingaat op 1 januari 2005, stelt landbouwers die ggo-gewassen verbouwen aansprakelijk voor de mogelijke besmetting van traditionele gewassen. Ook moeten ze de percelen waarop ze genetisch gemanipuleerde gewassen verbouwen, in een open register inschrijven. De wet komt er nadat de Europese Unie een jarenlang moratorium op nieuwe ggo-gewassen heeft opgeheven. De boerenorganisaties zijn gekant tegen de wet, milieubeschermers zijn er tevreden mee.

bron: Metro, 03/12/2004

Tsjechië – oprichting bio-instituut

Begin november 2004 werd in Tsjechië het "Bio-instituut" in het leven geroepen. De doelstellingen van deze nieuwe organisatie zijn onderzoek en raadgeving m.b.t. de biolandbouw. Het instituut werd opgericht door de Universiteit van Ölmütz in samenwerking met de overkoepelende vereniging van de Tsjechische bioboeren Pro-Bio en het Zwitserse Instituut voor Biologische Landbouw (FiBL). Zowel de Universiteit van Ölmütz alsook Pro-Bio werken reeds jaren, afzonderlijk van elkaar, aan strategieën voor beter onderzoek en transparantere raadgeving op het gebied van biolandbouw in Tsjechië. Voor de centralisatie van

deze studies en strategieën werd nu het gerenommeerde Zwitserse instituut FiBL ten rade geroepen.

De Tsjechische consument koopt meer bio-levensmiddelen.

In 2004 (januari-oktober) kocht de Tsjechische consument 17% meer bio-levensmiddelen dan in dezelfde tijdspanne anno 2003(koopwaarde : 5,7 miljoen Euro). In het bio-segment is de Tsjechische verbruiker vooral op zoek naar vers fruit, melk, varkensvlees en gevogelte. Het bio-verbruik bedraagt in Tsjechië niettemin nog steeds minder dan 1/10 van het totale verbruik aan levensmiddelen. De Tsjechische bio-producenten gaan ook meer voor export, omdat de afzetmogelijkheden in het binnenland te beperkt zijn.

bron: 'Maandbericht uit Wenen', van de Vlaamse vertegenwoordiging bij de landbouwwraad,
november 2004

Costa Rica - Fiesta Agroecológica – Feest voor biologische landbouw

Vorig jaar, juni 2003, bezocht Mauren Lizano, een medewerkster van Vredeseilanden, Costa Rica, tijdens een bezoek aan België een aantal activiteiten in het kader van de “Week voor de Biologische Landbouw”. Geïnspireerd door de campagne in Vlaanderen, bundelden een aantal lokale organisaties hier in Costa Rica, samen met Vredeseilanden de krachten en organiseerden nu, van 11 tot 27 november, in verschillende regio's een Fiesta Agroecológica.

Biologische landbouw -als dusdanig gepromoot- was in Costa Rica lange tijd vooral een zaak van export. Sinds een 15 jaar wordt ook hard aan de lokale markt gewerkt en vindt het begrip ook ingang bij de Costaricaanse consument. Intussen zijn er verschillende marktjes en verkooppunten van biologische producten in diverse regio's van het land. Dat de lokale markt voor biologische producten nieuwe kansen biedt voor kleine en middelgrote producenten hebben de voorbije jaren reeds bewezen. Activiteiten als het Fiesta Agroecológica bevestigen ook dat er vraag is bij de Costa Ricaanse bevolking voor deze producten en tegelijk dat er nood is aan meer informatie en sensibilisering. Met het Fiesta Agroecológica gekoppeld aan een continue werking rond het thema trachten verschillende organisaties hier in Costa Rica aan deze nood te beantwoorden de productie en lokale consumptie van duurzame producten te stimuleren.

De Fiestas agroecológicas lokten behoorlijk wat consumenten die soms wekelijks de biologische marktjes voorbijlopen. De activiteiten kregen ook heel wat aandacht in de pers, er waren interviews op televisie en radio, zowel inhoudelijk als in culturele programma's, en ook de belangrijkste kranten besteedden aandacht aan het thema en aan de activiteiten.

Gekoppeld aan het Fiesta Agroecológica is hier in Costa Rica de gezamenlijke campagne van Vredeseilanden, Oxfam Wereldwinkels, Max Havelaar en SOS Faim gelanceerd. Aan de hand van biologische koffie uit Costa Rica vestigen deze 4 organisaties de aandacht op toegang tot markten van kleine en middelgrote producenten en het belang van eerlijke handel, internationaal en nationaal. Een Belgisch-Costa Ricaans theatergezelschap luisterde met verve de Fiestas Agroecológicas op met hun uitvoering van “Corazon de Café”, een theaterstuk dat in het voorjaar van 2005 ook in België te zien zal zijn.

Meer informatie over de campagne van Vredeseilanden, Oxfam Wereldwinkels, Max Havelaar en SOS Faim en de activiteiten in Costa Rica én in België op de website van Vredeseilanden: <http://www.vredeseilanden.org>.

bron: Vredeseilanden Costa Rica, 01/12/2004

VS - Markt voor biologische producten VS groeit met 20% per jaar

De markt voor biologische voedingsproducten in de Verenigde Staten vertegenwoordigt in het jaar 2009 een waarde van 32,3 miljard dollar. Dat valt op te maken uit het rapport 'The U.S. Market for Organic Foods and Beverages' dat het Amerikaanse marktonderzoeksbureau Packaged Facts uit New York heeft uitgebracht. De omzet van de biologische sector in de VS groeit jaarlijks met 17 tot 22%. In de conventionele voedingsindustrie ligt de groei op slechts 2 tot 3%.

De grote supermarkten namen in de Verenigde Staten vorig jaar 37% van de totale verkopen van biologische producten voor hun rekening. Ook verschillende grotere levensmiddelenfabrikanten van gangbare producten hebben de biologische markt ontdekt.

bron: Packaged Facts, agriholland.nl, 01/12/2004

Colofon

De Biotheek Netknipsels worden uitgegeven door Bioforum Vlaanderen in het kader van het Biotheekproject. De Biotheek is het informatiepunt voor de biologische landbouw en voeding, te consulteren op www.biotheek.be U kan de Biotheek ook een vraag stellen via 078 151 152 of mijnvraag@biotheek.be.

Deze knipselkrant verschijnt wekelijks met actuele informatie over de nationale en internationale biosector. De berichten worden zonder tekstwijziging (hooguit ingekort) geknipt en geplakt, met vermelding van hun bron. Samenstelling: Petra Tas. Nieuwtjes en evenementen kunnen steeds voor opname doorgestuurd worden aan petra.tas@bioforum.be. Momenteel wordt de knipselkrant verzonden naar ruim 1400 relaties binnen de sector, de overheid en sympathisanten van de 10op10-campagne. Aanmelden kan via de website: surf naar www.bioforum.be/nieuwsbrief.asp. Oude nummers kunnen opgevraagd worden bij biotheek@bioforum.be. Afmelden kan via een eenvoudig mailtje naar biotheek@bioforum.be.